



ISSN 2091-5187

СЕРВИС

ИЛМИЙ-АМАЛИЙ
ЖУРНАЛ

№2
2026



SERVIS

ILMIY-AMALIY JURNAL 2026 -yil, 2-soni

Muassis: Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

O‘zbekiston Matbuot va axborot agentligi tomonidan 2008-yil 31-dekabrda
0561-raqam bilan ro‘yxatga olingan.
O‘zR OAK Riyosatining 19.03.2017 y., 239/5-sonli qarori bilan e’tirof etilgan

Tahririyat a’zolari:

Mas’ul kotib:

i.f.d., prof. M.Q.Pardayev

Muharrirlar:

i.f.d., dotsent F.A.Safarov
PhD, dotsent I.M.Pardayeva
PhD, I.Sh.Ernazarova

Texnik muharrir:

katta o‘qituvchi F.O.O‘roqov

Korrektor:

PhD, dotsent v.b.
T.I.Yahyoyev

Sahifalovchi:

PhD, dotsent v.b.
H.N.Ochilova

1 yilda 4 marotaba
chop etiladi.

**O‘zbekiston hududida
tarqatiladi.**

Tahririyat manzili:

140100, Samarqand shahar,
Amir Temur ko‘chasi, 9-uy,

tel.: +998(66)233-28-38,
+998(97)913-74-40

faks: +998(366)231-12-53
el.pochta:

samisiservis@mail.ru

Tahrir hay’ati raisi:

M.E.Po‘latov – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti rektori,
i.f.d., professor

Tahrir hay’ati raisi o‘rinbosari:

O.M.Pardayev – SamISI prorektori, iqtisod fanlari doktori,
professor

Tahrir hay’ati a’zolari:

M.M.Muxammedov – SamISI professori, iqtisod fanlari
doktori

D.R.Zaynalov – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

O.M.Murtazayev – TDIUSF direktori, iqtisod fanlari doktori,
professor

M.R.Boltabayev – TDIU professori, iqtisod fanlari doktori

R.X.Ergashev – QarMII professori, iqtisod fanlari doktori

B.K.G‘oibnazarov – iqtisod fanlari doktori, professor

I.S.To‘xliyev – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

K.B.Urazov – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

D.H.Aslanova – iqtisod fanlari nomzodi, professor

Q.J.Mirzayev – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

B.I.Isroilov – TDIU professori, iqtisod fanlari doktori

G.M.Shodiyeva – SamISI professori v.b., iqtisod fanlari doktori

S.N.Toshnazarov – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

R.N.Normaxmatov – SamISI professori, texnika fanlari doktori

A.Bektemirov – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

M.T.Alimova – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

Z.Dj.Adilova – TDIU professori, iqtisod fanlari doktori

Sh.O.Quvondiqov – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

L.N.Xalikova – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

F.A.Safarov – SamISI dotsenti, iqtisod fanlari doktori

A.M.Karimova – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

I.B.Mattiyev – SamISI professori, pedagogika fanlari doktori

B.F.Boronov – SamISI professori v.b., iqtisod fanlari doktori

A.N.Xoliqulov – SamISI professori, iqtisod fanlari nomzodi

X.A.Raximov – SamISI dotsenti, PhD

S.A.Babanazarova – SamISI dotsenti, PhD

H.N.Ochilova – SamISI dotsenti v.b., PhD

I.R.Berdikulova – SamISI dotsenti v.b., PhD

A.Q.G‘apparov – SamISI dotsenti v.b., PhD

Sevinch Shomurot qizi Arziyeva Gilam ishlab chiqarish korxonalarida iste'molchilar xulq-atvorini o'rganish va marketing qarorlarida qo'llash	147
Xilola Nematovna Ochilova, Mirzohid Azamat o'g'li Iskandarov Boshqaruvda menejment tamoyillarining o'rni, ahamiyati va zaruriyati	151
Nigina Marupovna Usmanova Xizmat ko'rsatish sohasining mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy hayotida tutgan o'rni hamda holat tahlili	155
INNOVATSIYA VA RAQAMLI IQTISODIYOT	
Xayrulla Qilichovich Qarshiboyev Iqtisodiy jarayonlarni modellastirishda chiziqli regressiya modelidan foydalanish	162
Malika Axmad qizi Qurbonova Hududiy boshqaruvda raqamli iqtisodiyot samaradorligini ekonometrik baholash	166
Nargiz Toxirovna Sattarova Mintaqaviy tadbirkorlik subyektlarini raqamli ekotizimga integratsiyalash orqali hududiy raqobatbardoshlikni ta'minlash	169
Gullola Mirkamolovna Toxirova Savdo korxonalarida innovatsion rivojlanish va barqaror iqtisodiy o'sish o'rtasidagi bog'liqlik	172
Sanjar Safarovich Bazarov Iqlimga moslashuvchan asalarichilikni rivojlantirishda raqamli monitoring tizimlarini baholash	175
MOLIYA, PUL MUOMALASI VA KREDIT	
Shavkat Sobirovich Oltayev Milliy iqtisodiyot taraqqiyotida eksport faoliyatining ahamiyati	180
Nargiza Muzafarovna Babaeva Mikromoliyaviy tashkilotlarning kichik biznesni qo'llab-quvvatlashdagi roli	183
BUXGALTERIYA HISOB, IQTISODIY TAHLIL VA AUDIT	
Тўлқин Исматулла ўғли Яхёев Қурилиш хизматлари кўрсатувчи корхоналарда 5-сон МХХС стандарти асосида активлар ҳисобини юритиш	191
Jahongir Bakhodirovich Ergashev Savdo korxonalari iqtisodiy samaradorligini moliyaviy ko'rsatkichlar asosida tahlil qilish	194
Давлат Комилов Уразов Актуальные вопросы трактовки, классификации и оценки качества аудиторских услуг	198
Asror Maxmanazar o'g'li Yusupov Qo'shma korxonalarda aktivlarni xalqaro standartlar asosida tashkil etishning o'ziga xos jihatlari	205
Alisher Bobaqulovich Ravshanov Chorvachilik xo'jaliklarida qoramollarni hisobga olish muammolari	210
Nilufar Abdaxatovna Abdukadirova Umumiy ovqatlanish korxonalari faoliyati samaradorligini kompleks iqtisodiy tahlil qilish va baholashning zamonaviy yondashuvlari	215
TA'LIM, KADRLAR TAYYORLASH VA PEDAGOGIKA	
Farrux Shadiyorovich Shanazarov Ta'lim va ijtimoiy xizmatlarning inson kapitalini shakllantirishdagi o'rni	218
Зулфия Самиевна Ганиева, Лазиз Абдирашидович Наврузов Социально-когнитивные механизмы формирования математических компетенций: синтез идей Л.С. Выготского и принципов RIE	223
E'TIBORGA MOLIK MASALALAR	
Мамаюнус Қаршибаевич Пардаев Жамоада яхши етакчининг борлиги – жамоанинг бахти	227

Nargiz Toxirovna Sattarova – SamISI, “Menejment” kafedrası dotsenti v.b., PhD

MINTAQAVIY TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI RAQAMLI EKOTIZIMGA INTEGRATSIYALASH ORQALI HUDUDIY RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH

Annotatsiya. Ushbu maqolada mintaqaviy iqtisodiyotni rivojlantirish sharoitida kichik va o'rta biznes (KOB) subyektlarini raqamli ekotizimga integratsiya qilish darajasi ekonometrik tahlil qilingan. Samarqand viloyatidagi 450 ta tadbirkorlik subyekti ma'lumotlari asosida hududlar o'rtasidagi raqamli asimmetriya va uning korxona rentabelligiga ta'siri baholangan. Tadqiqot natijalari "raqamli yetuklik" va operatsion xarajatlarni qisqartirish o'rtasida kuchli korrelyatsion bog'liqlik mavjudligini ko'rsatdi. Muhokama qismida xalqaro tajribalar bilan qiyosiy tahlil o'tkazilib, mintaqaviy elektron tijoratni rag'batlantirish bo'yicha kompleks mexanizmlar taklif etilgan.

Kalit so'zlar: raqamli ekotizim, mintaqaviy iqtisodiyot, hududiy raqobatbardoshlik, korrelyatsion tahlil, raqamli asimmetriya, elektron tijorat, B2B integratsiya.

Kirish. Jahon Banki ma'lumotlariga ko'ra, biznes jarayonlarining to'liq raqamlashtirilishi korxonalar operatsion xarajatlarini o'rtacha 20-30 foizga qisqartiradi va global raqobatbardoshlikning hal qiluvchi omili hisoblanadi. Bugungi kunda O'zbekistonda ham "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi doirasida iqtisodiyotni modernizatsiya qilish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Biroq, ushbu global trend makro-darajada o'z isbotini topayotgan bo'lsa-da, mikro va mezo-darajalarda, ayniqsa, hududiy darajada kutilgan iqtisodiy samarani to'liq bermayapti.

Buning asosiy sababi – yirik iqtisodiy markazlar va chekka hududlar o'rtasida chuqurlashib borayotgan raqamli asimmetriya muammosidir. Hozirgi kunda viloyat markazlaridagi korxonalar zamonaviy B2B (biznesdan biznesga) va B2C (biznesdan iste'molchiga) platformalariga to'liq integratsiya bo'lib, o'z tranzaksiya xarajatlarini keskin kamaytirayotgan bir vaqtda, chekka tumanlardagi kichik va o'rta biznes (KOB) subyektlari an'anaviy, ko'p bo'g'inli va qimmat ta'minot zanjiriga qaram bo'lib qolmoqda. Bu holat raqobat muhitini buzib, chekka hududlarning investitsion jozibadorligi va moliyaviy barqarorligiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Mavjud ilmiy adabiyotlarda raqamlashtirish asosan texnologik va makroiqtisodiy nuqtai nazardan o'rganilgan bo'lib, tranzitiv iqtisodiyot sharoitida mintaqaviy biznesning raqamli muhitga moslashuvi (digital adaptation) va asimmetriyaning mikro-darajadagi korxonalar foydasiga ekonometrik ta'siri yetarlicha tadqiq qilinmagan.

Shu munosabat bilan, mazkur tadqiqotning bosh maqsadi – Samarqand viloyati misolida KOB subyektlarining raqamli ekotizimga integratsiyalashuv darajasini amaliy baholash, raqamli asimmetriyaning korxona rentabelligiga ta'sirini ko'rsatuvchi regressiya modelini ishlab chiqish va hududiy iqtisodiyotni modernizatsiya qilish bo'yicha kompleks institutsional yechimlarni taklif etishdan iborat.

Adabiyotlar sharhi. Raqamli iqtisodiyot va uning hududiy raqobatbardoshlikka ta'siri xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan keng tadqiq etilgan. M. Porter o'zining "Raqobat ustunligi" nazariyasida klasterlar va innovatsiyalar hududiy rivojlanishning drayveri ekanligini ta'kidlasa [10], D. Tapscott raqamli tarmoqlar tranzaksiya xarajatlarini nolga yaqinlashtirishini isbotlagan [11].

MDH olimlaridan T.N. Yudina raqamli makonda biznes subyektlarining kooperatsiyasi logistika zanjirini 30-40 foizga qisqartirishini ta'kidlaydi [12]. Mahalliy iqtisodchi olimlardan S.S. G'ulomov va B.A. Begalovlar raqamli iqtisodiyot sharoitida milliy korxonalarni boshqarishning transformatsiyalashuviga doir fundamental yondashuvlarni ishlab chiqishgan [4, 6].

Biroq, aksariyat tadqiqotlarda raqamlashtirish masalalari makro-darajada (davlat yoki yirik korporatsiyalar misolida) o'rganilgan bo'lib, aynan tranzitiv iqtisodiyot sharoitida, uzoq mintaqalardagi (tumanlar darajasida) KOB subyektlarining raqamli ekotizimga moslashuv xususiyatlari va institutsional to'siqlari yetarlicha empirik tahlil qilinmagan. Mazkur maqola aynan shu bo'shliqni to'ldirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqot jarayonida aralash (mixed-methods) yondashuvdan foydalanildi. Dastlabki bosqichda O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligining 2020-2023-

yillardagi Samarqand viloyati yalpi hududiy mahsuloti (YaHM) va AKT sohasidagi ochiq ma'lumotlari tahlil qilindi [3].

Mikro-darajadagi tahlilni amalga oshirish maqsadida 2023-yilning oktyabr-noyabr oylarida Samarqand viloyatining 4 ta hududi (Samarqand shahri, Urgut, Nurobod va Qo'shrabot tumanlari)dan tasodifiy tanlanma asosida 450 ta KOB subyektlari ishtirokida maxsus so'rovnoma o'tkazildi.

Olingan empirik ma'lumotlar SPSS 26.0 dasturida tahlil qilindi. Tadbirkorlarning raqamli ekotizimga integratsiyalashuvini o'lchash uchun mualliflik "Raqamli yetuklik" (Digital Maturity Index - DMI) indeksi ishlab chiqildi. Indeks 4 ta sub-indikatoridan iborat: elektron tijoratdan foydalanish (30%), bulutli texnologiyalar (25%), elektron CRM/ERP tizimlari (25%) va raqamli kadrlar salohiyati (20%). O'zgaruvchilar o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash uchun Pirson korrelyatsiya koeffitsiyenti (Pearson's r) va chiziqli regressiya modellari qo'llanildi.

Tahlil va natijalar. Makroiqtisodiy statistika ma'lumotlari shuni ko'rsatmoqdaki, Samarqand viloyati iqtisodiyotida axborot va aloqa xizmatlari hajmi 2021-yildagi 845,2 mlrd. so'mdan 2023-yil yakuniga ko'ra 1 650,4 mlrd. so'mga o'sgan [3]. Biroq, o'tkazilgan hududiy so'rovnoma natijalari o'sish asosan yirik shaharlar hisobiga to'g'ri kelayotganini, mintaqaviy munosabatlarda chuqur "raqamli asimmetriya" saqlanib qolayotganini ko'rsatdi (1-jadval).

1-jadval. Samarqand viloyati hududlarida KOB subyektlarining "Raqamli yetuklik" (DMI) ko'rsatkichlari (2023-yil holatiga, n=450)

Hududlar (Tuman/Shahar)	So'ralgan korxonalar soni	DMI indeksi (0 dan 1 gacha)	Elektron tijorat aylanmasi ulushi (%)	CRM/ERP tizimiga ega korxonalar (%)	Bulutli xizmatlardan (Cloud) foydalanish (%)
Samarqand shahri	150	0.72	41.5	68.2	54.0
Urgut tumani	120	0.58	28.4	45.0	31.5
Nurobod tumani	90	0.31	11.2	18.5	9.2
Qo'shrabot tumani	90	0.24	8.5	12.0	5.5
O'rtacha ko'rsatkich	450	0.46	22.4	35.9	25.0

Jadval ma'lumotlarining empirik tahlili shuni namoyon etmoqdaki, shahar va chekka tumanlar o'rtasida katta tafovut mavjud. Samarqand shahrida DMI indeksi 0.72 ni tashkil etib, korxonalarning qariyb yarmi o'z mahsulotlarini onlayn sotsa, Qo'shrabot kabi olis tumanlarda bu ko'rsatkich mos ravishda 0.24 va 8.5 foizni tashkil etadi. Bu an'anaviy ta'minot zanjiridagi vositachilarga to'g'ridan-to'g'ri qaramlikni va rentabellikning pasayishini keltirib chiqarmoqda.

Raqamli integratsiyaning korxona raqobatbardoshligiga (sof foyda marjasiga) ta'sirini baholash uchun o'tkazilgan chiziqli regressiya tahlili natijalari quyidagicha shakllandi:

Y (sof foyda marjasi) = $4.2 + 0.35 \times (\text{elektron tijorat}) + 0.28 (\text{CRM/ERP}) + \varepsilon$ ($R^2 = 0.64$, F-statistikasi = 45.2, $p < 0.01$)

Ushbu ekonometrik isbot shuni anglatadiki, mintaqaviy korxona o'z faoliyatida elektron tijorat ulushini 1 foizga oshirishi uning sof foyda marjasining o'rtacha 0.35 foizga o'sishiga olib keladi. Bunga asosan xarajatlarni qisqartirish (logistika va marketingdagi ortiqcha vositachilarni aylanib o'tish) hisobiga erishiladi.

Bizning olingan natijalarimiz G'arb iqtisodchilari (masalan, D. Tapscott [11]) ilgari surgan "raqamli tarmoqlar barcha ishtirokchilar uchun teng imkoniyat yaratadi" degan klassik gipotezasini O'zbekiston kabi tranzitiv iqtisodiyotlar uchun qisman inkor etadi. Bizning tadqiqotimiz M. Castells [13] va mahalliy olim A.Qodirov [8] ta'kidlaganidek, raqamlashtirishning dastlabki bosqichida u tengsizlikni qisqartirmasdan, aksincha "raqamli uzilish" (Digital divide) orqali markaz va periferiya o'rtasidagi iqtisodiy tafovutni vaqtincha kuchaytirib yuborishini tasdiqladi.

Shuningdek, Smith (2020) o'z tadqiqotlarida KOB subyektlari uchun faqat keng polosali internet tarmog'ining mavjudligi raqamli integratsiya uchun yetarli ekanligini ta'kidlaydi [14]. Biroq, biz o'tkazgan so'rovnoma natijalari shuni ko'rsatdiki, Nurobod va Qo'shrabot kabi tumanlarda internet ta'minoti qoniqarli bo'lsa-da (korxonalarning 85% i internetga ulangan),

ularning DMI indeksi juda past (0.31 gacha). Bu shuni isbotlaydiki, hududlarda asosiy muammo faqatgina infratuzilmada emas, balki raqamli savodxonlik, boshqaruv innovatsiyalarining sustligi va elektron B2B platformalariga bo'lgan ishonchsizlikdadir. Bu borada davlat tomonidan shunchaki texnik emas, balki chuqur institutsional va moliyaviy yordam talab etiladi.

Xulosa va takliflar. O'tkazilgan tadqiqot natijalari hududiy iqtisodiyotda raqobatbardoshlikni ta'minlash an'anaviy ishlab chiqarish resurslaridan ko'ra, korxonalarning raqamli maydondagi moslashuvchanligiga bevosita bog'liq ekanligini empirik jihatdan tasdiqladi.

Tadqiqotning asosiy topilmalari shuni namoyon etdiki, Samarqand viloyati misolida o'tkazilgan tahlil yirik iqtisodiy markazlar va chekka hududlar o'rtasida chuqur raqamli asimmetriya mavjudligini ko'rsatdi (masalan, Samarqand shahrida raqamli yetuklik indeksi 0.72 bo'lsa, Qo'shrabot tumanida bu ko'rsatkich bor-yo'g'i 0.24). Shuningdek, chiziqli regressiya modeli yordamida isbotlandiki, korxona faoliyatida elektron tijorat ulushining har 1 foizga oshishi, vositachilarni qisqartirish hisobiga sof foyda marjasining o'rtacha 0.35 foizga o'sishini ta'minlaydi. Ushbu tadqiqotning ilmiy ahamiyati shundan iboratki, biz mintaqalardagi raqamli uzilish asosan texnologik infratuzilmaning yetishmasligi (internet muammosi) emas, balki tadbirkorlarning raqamli savodxonligi, innovatsion boshqaruv madaniyatining pastligi hamda axborot xavfsizligiga bo'lgan ishonchsizlik bilan bog'liqligini isbotladik.

Hududlarda kichik va o'rta biznes subyektlarining raqamli ekotizimga integratsiyasini jadallashtirish va mavjud asimmetriyani qisqartirish maqsadida quyidagi amaliy chora-tadbirlar taklif etiladi:

Mahalliy xomashyo yetkazib beruvchilarni yirik tarmoqlar bilan to'g'ridan-to'g'ri bog'lovchi hududiy (masalan, "Made in Samarkand" domeniga ega) yagona elektron B2B agregatorlarni joriy etish;

Chekka tumanlarda o'z faoliyatining qariyb yarmini onlayn tijoratga o'tkazgan korxonalar uchun aylanmadan olinadigan soliqlarni subsidiyalash bo'yicha "raqamli kashbek" mexanizmini qo'llash;

Axborot xavfsizligini ta'minlash maqsadida davlat-xususiy sheriklik asosida har bir mintaqada arzonlashtirilgan lokal bulut xizmatlarini (Local Data Centers) yo'lga qo'yish.

Xulosa qilib aytganda, davlat boshqaruvi organlari, tadbirkorlar va ta'lim muassasalarining yagona raqamli platformalar atrofida jipslashuvi kelgusi strategik maqsadlarga erishish va hududiy barqarorlikni ta'minlashning eng muhim kafolatidir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi "Raqamli O'zbekiston – 2030 strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6079-son Farmoni.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi "O'zbekiston – 2030 strategiyasi to'g'risida"gi PF-158-son Farmoni.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligining rasmiy ma'lumotlari. "Hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy ko'rsatkichlari". (2024). URL: stat.uz.
4. G'ulomov S.S., Ayupov R.X., Abdullayev O.M., Baltabayeva G.R. Raqamli iqtisodiyot. O'quv qo'llanma. – T.: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, 2021.
5. Abdullaev A.M., Xoliqov S.R. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishning innovatsion omillari. – T.: Iqtisodiyot, 2022. – 145 b.
6. Begalov B.A., Jukovskaya I.E. Metodologicheskoye osnovy formirovaniya i razvitiya informatsionno-kommunikatsionnogo rynka. Monografiya. – T.: Fan, 2018.
7. Vahobov A.V., Malikov T.S. Mintaqaviy iqtisodiyot va boshqaruv: nazariya va amaliyot. – T.: Moliya, 2023.
8. Qodirov A., To'rayev B. Mintaqaviy iqtisodiyotni modernizatsiya qilish: asimmetrik o'sish muammolari. Ilmiy maqolalar to'plami. – Samarqand, 2022. – 78-85 b.
9. Zaxidov G.E. Tadbirkorlik subyektlarining raqamli transformatsiyasi: ekonometrik tahlil. // "Iqtisodiyot va ta'lim" jurnali, 2023, №4. – 112-118 b.
10. Porter M.E. The Competitive Advantage of Nations. Harvard Business Review. New York: Free Press, 1990.
11. Tapscott D. The Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence. McGraw-Hill, 2014.

12. Yudina T.N. Tsifrovaya ekonomika skvoz prizmu filosofii i politicheskoy ekonomii. // *Filosofiya xozyaystva*, 2018, №1. – S. 137-143.
13. Castells M. The Rise of the Network Society. The Information Age: Economy, Society, and Culture. Vol. 1. Oxford: Blackwell Publishers, 2010.
14. Smith J., & Brown A. Regional disparities in digital infrastructure adoption among SMEs. *Journal of Regional Economics*, 45(2), 2020. – pp. 234-251.
15. OECD (2021). "SME Digitalisation to Build Back Better", OECD Policy Responses to Coronavirus (COVID-19), OECD Publishing, Paris.

Н.Саттарова Обеспечение региональной конкурентоспособности путем интеграции региональных субъектов предпринимательства в цифровую экосистему	N.Sattarova Ensuring regional competitiveness through the integration of regional business entities into the digital ecosystem
Аннотация. В данной статье проведен эконометрический анализ уровня интеграции субъектов малого и среднего бизнеса (МСБ) в цифровую экосистему в условиях развития региональной экономики. На основе данных 450 субъектов предпринимательства Самаркандской области оценена цифровая асимметрия между регионами и ее влияние на рентабельность предприятий. Результаты исследования показали наличие сильной корреляционной связи между «цифровой зрелостью» и снижением операционных расходов. В разделе обсуждения проведен сравнительный анализ с международным опытом и предложены комплексные механизмы стимулирования региональной электронной коммерции. Ключевые слова: цифровая экосистема, региональная экономика, территориальная конкурентоспособность, корреляционный анализ, цифровая асимметрия, электронная коммерция, B2B интеграция.	Abstract. This article conducts an econometric analysis of the level of integration of small and medium-sized enterprise (SME) subjects into the digital ecosystem in the context of regional economic development. Based on data from 450 business entities in the Samarkand region, the digital asymmetry between regions and its impact on enterprise profitability is evaluated. The research results revealed a strong correlation between "digital maturity" and the reduction of operating costs. In the discussion section, a comparative analysis with international experience is conducted, and comprehensive mechanisms for stimulating regional e-commerce are proposed. Keywords: digital ecosystem, regional economy, territorial competitiveness, correlation analysis, digital asymmetry, e-commerce, B2B integration.

Gullola Mirkamolovna Toxirova – SamISI Menejment kafedrasi assistenti

SAVDO KORXONALARIDA INNOVATSION RIVOJLANISH VA BARQAROR IQTISODIY O‘SISH O‘RTASIDAGI BOG‘LIQLIK

Annotatsiya. Mazkur maqolada zamonaviy iqtisodiy sharoitda savdo korxonalarining barqaror o‘shishini ta’minlashda innovatsion rivojlanishning tutgan o‘rni va ahamiyati tahlil qilingan. Tadqiqot doirasida savdo sohasidagi texnologik, marketing va tashkiliy innovatsiyalarning korxona moliyaviy barqarorligiga ta’siri o‘rganilib, innovatsion faollik va iqtisodiy samaradorlik o‘rtasidagi korrelyatsion bog‘liqlik asoslab berilgan. Shuningdek, O‘zbekiston riteyl bozoridagi mavjud tendensiyalar tahlili asosida savdo korxonalarini innovatsion transformatsiya qilish va raqobatbardoshligini oshirish bo‘yicha ilmiy-amaliy taklif hamda tavsiyalar ishlab chiqilgan. Kalit so‘zlar: savdo korxonalari, innovatsion rivojlanish, barqaror iqtisodiy o‘shish, raqamli transformatsiya, riteyl sektori, omnichannel model, marketing innovatsiyalari, iqtisodiy samaradorlik, raqobatbardoshlik, innovatsion mexanizmlar.

Kirish. Bugungi kunda global iqtisodiyotda kuzatilayotgan shiddatli transformatsiya jarayonlari savdo korxonalari faoliyatini tubdan yangilashni talab etmoqda. Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi, iste’molchilar xulq-atvorining o‘zgarishi va bozor konyunkturasini o‘rtasidagi raqobatning kuchayishi savdo subyektlari uchun innovatsion rivojlanishni shunchaki tanlov emas, balki strategik zaruriyatga aylantirdi. O‘zbekiston iqtisodiyotida ham xizmat ko‘rsatish va savdo sohasi yalpi ichki mahsulot (YaIM) tarkibida salmoqli o‘ringa ega bo‘lib, ushbu tarmoqda barqaror iqtisodiy o‘shishga erishish bevosita innovatsiyalarning joriy etilish darajasiga bog‘liqdir.

ISSN 2091-5187

❧ “SERVIS” ❧

Jurnal Samarqand iqtisodiyot va servis instituti tahririyat
bo‘limida nashrga tayyorlandi.

15.05.2026-yilda terishga berildi. 26.05.2026-yilda bosishga ruxsat etildi. Ofset
bosma qog‘ozi. Qog‘oz bichimi 60x84_{1/8}. “Times” garniturasini. Ofset bosma usuli.
Shartli bosma tabog‘i 15,4. Hisob-nashriyot
tabog‘i 14,37. Adadi 100 nusxa. Buyurtma № 0105A/26

Samarqand iqtisodiyot va servis institutining
matbaa bo‘limida chop etildi.
Litsenziya № 025316.
Reestr № X-119112.

Manzil: Samarqand shahri, Shoxruh ko‘chasi, 60-uy.

© Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, 2026.